

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Cl. Viri Valerii Andreae Desselii In Academia Lovaniensi
Professoris Regii Erotemata Juris Canonici**

Andreas, Valerius

Coloniae, 1697

XX. De testibus & attestationibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62934](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62934)

Quid si probet uterque?

Tunc Judex dispiciet, uter melius probet, & utrius testes sint magis idonei; vel in possessione uter antiquiorem possessionem & justiorem titulum probaverit.

d. c. 9. h. tit.

d. c. 3.

Quid si Añore probante suam intentignem, Reus interim persistat in sua negatione, & super ea petat audire testes?

Non audietur; cum per rerum naturam factum negantis probatio nulla fit, saltem directa; nam indirectè aliquando probari negativa potest.

c. 12. h. t.

l. Añor. 21. C. de probat.

Probatio quibus modis fit?

Fit ea per libros antiquos, testes, famam; & per alia adminicula. Fama, veluti publicum testimonium, auget quidem & confirmat rei, de qua quæritur, fidem; non tamen cedit in vicem justæ probationis.

d. c. 13. h. t.

De Testibus & attestationibus.

TIT. XX.

Inter modos probandi, de quibus sigillatim tractant Tit. sequentes, frequentissimus est, qui fit per Testes.

G 4

Testes

Testes in quibus causis adhibere possunt?

IN omnibus omnino causis, tam criminalibus, quàm civilibus, & tam causis Ecclesiasticis ac spiritualibus quàm profanis.

Quales testes probant?

e. i. h. r. Oportet eos esse idoneos, & fide dignos, seu, ut dicitur, omni exceptione majores. Quales habentur omnes, qui nominatim per Canones aut leges prohibentur testimonium dicere,

Qui ergò prohibentur esse testes?

e. 24. h. r. Prohibentur, Primò. Impuberes, furiosi, mente capti; ob defectum vel infirmitatem judicii. Secundò. Domesticis consanguinei, vel affines ejus, quo & pro quo producuntur; propter affectionem & favorem erga suos. Tertiò. Periuri, infames, sive infamatiuris, sive etiam facti, saltem secundum Canones, ac famoso aliquo iudicio condemnati, veluti furti, de dolo, & c. imò & accusati tantum, iudicio adhuc pendente.

e. Testimonium 54. & l. ult. eod.

An Clerici & Pralati in causa Ecclesia sua?

Quamvis aliàs testis idoneus nemo sit in propria causa, quæ directè vel indirectè ad se pertineat, non tamen prohibentur Clerici in causis suæ Ecclesiæ, modo non sint illius procuratores; quia res Ecclesiæ non sunt reverà res singulorum.

l. 10. D.
De test.
& l. Omnib. 10.
C. cod.

An Monachi vel alii Religiosi?

Verius est, nec illos arceri à testimonio dicendo: quia contra eorum professionem non est, prodere veritatem, quamvis aliàs prohibeantur, se negotiis immiscere secularibus.

c. 30. &
c. 51. h. t.

An laicus contra Clericum?

Nullo modo; in causa utique criminali, & quoad plenam probationem. Secus quoad iudicium faciendum, sufficiens ad torturam.

c. 14. h. t.
Abbas in
d. c. 14.
v. 5.

An mulieres?

In causa civili, veluti in contractibus, non prohibentur; in causa verò criminali prohiberi, communior habet sententia. Nisi agatur de crimine per modum inquisitionis vel exceptionis.

c. 3. h. t.
contra

G 5

Testes

Vallen.
hic §. 2.
n. 23.

Testes quomodo & qualiter producendi ac
recipiendi?

c. 2. h. t.

c. 2. eod.
in 6.

c. Cum
causam
37. h. t.
Vallen.
hic §. 2.
nu. 11.

In primis petere à iudice debet, sive
Actor sive Reus, admitti ad proban-
dum, & dari sibi terminum probandi,
id est statui diem, intra quem testes suos
producat, & præterea citari ad verifi-
candum, ut videat testes produci & jurare
una cum exhibitione articulorum, su-
per quibus testes producere intendit, &
nominibus testium, si quid forte in
personas eorum objiciendum habeat.
Exhibitis insuper etiam ab adversario
si velit, Judici suis quoque interroga-
toriis super articulis sibi prius exhibi-
tis, ut, si forte testes à producente sint
subornati, id iudex ex interrogatoriis
adversæ partis facilius deprehendat.
Exceptoque deinde à singulis testibus
juramento, de eo, quod testimonium
ex animi sententia dicent, singuli sigillatim
ac separatim, remotis litigantibus,
circumstantiis, de personis, loco tem-
pore, visu, auditu, scientia, credulitate,
fama & certitudine rei: & potissimum
de ratione sui dicti seu depositionis.

*Permittine debet super iisdem articulis
secunda aut ulterior testium pro-
ductio?*

Permissa quidem secunda & tertia,
non etiam ulterior. Nisi qui quartam
productionem postulat, affirmet jura-
mento, se eam dolo malo non petere,
neque testificata aliquo modo didicif-
se, id est, testimonia intellexisse, sed quia
quos producere de novo desiderat, pri-
us habere nequiverit.

*c. 13. C.
c. pen.
eod.*

*Publicatione attestatorum facta, an alii
testes super iisdem vel contrariis arti-
culis produci po-
terunt?*

Non poterunt, ne quidem in causa
appellationis; quia qui semel didicit
testificata, facile posset super iisdem
vel contrariis articulis falsos testes sub-
ornare. Super aliis vero articulis nihil
prohibet alios testes producere,
non facta ulteriori te-
stium productione.

*c. 17. C.
25. eod.*

*c. Cau-
sam 19.
eod.*